

Til lovforslag nr. L 59. Betænkning afgivet af Det Politisk-Økonomiske Udvalg den 14. december 1987

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension

[af Lykketoft (S) m.fl.]

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til arbejdsministeren, som denne har besvaret skriftligt og i samråd.

Der er af arbejdsministeren og et mindretal stillet en række ændringsforslag.

Arbejdsministeren har i forbindelse med de af ham stillede ændringsforslag over for udvalget udtalt følgende:

Regeringen gav ved Folketingets åbning den 6. oktober 1987 udtryk for, at der blev behov for at se på ATP's og LD's rolle i erhvervslivet. Den økonomiske udvikling har gjort det ønskeligt at fremskynde den impuls til erhvervslivets udvikling, som arbejdsmarkedets store fonde kan yde.

Hovedsigtet med ændringsforslagene er derfor at give ATP og LD mere fleksible rammer for investering i erhvervsvirksomheder uden at røkke ved de grundlæggende principper for forvaltningen af fondsmidlerne som udtrykt i LD-lovens § 6, stk. 1, og ATP-lovens § 26, stk. 1. Det opnås ved i videst muligt omfang at ligestille fondene med de regler, der gælder for livsforsikringsselskaber og pensionskasser efter loven om forsikringsvirksomhed, som den ser ud efter det forslag til ændringer, industriministeren har fremsat for Folketinget.

Der ændres herefter ikke i reglerne om anbringelse i »guldrandede papirer« som obligationer m.v. Disse primære anbringelser kom-

mer dog til at skulle dække mindst 75 pct. i stedet for mindst 80 pct. Det er en konsekvens af, at grænsen for anbringelse »på anden måde« (forsikringslovens udtryk for aktier, fast ejendom, indskud i investeringsforeninger m.v.) udvides fra højst 20 pct. til højst 25 pct. Dette er navnlig af aktuel betydning for LD.

Den væsentligste ændring består i, at den hidtidige grænse for de to fondes samlede anbringelse i en enkelt virksomhed eller flere nært forbundne virksomheder på 20 pct. af virksomhedens aktiekapital m.v. erstattes af en bestemmelse om, at anbringelsen ikke må antage et sådant omfang, at fondene alene eller tilsammen kan udøve bestemmende indflydelse på virksomheden.

Samtidig foreslås det, at grænsen på 1 pct. af fondens midler for anbringelse i den enkelte virksomhed eller virksomhedsforbindelse forhøjes fra 1 pct. til 2 pct. af fondens midler.

Den hidtidige begrænsning for, hvor stor en del af den årlige tilvækst til fondsmidlerne der kan anbringes i risikoprægede aktiver, er fundet overflødig og derfor udeladt på tilsvarende måde som gennemført for nogen tid siden for pensionskasser og forsikringsselskaber.

Der skal stadig være adgang til uden de anførte specielle begrænsninger, at fondene kan opføre, eje og drive fast ejendom. På linje hermed foreslås en ny bestemmelse om investering i aktiviteter vedrørende efterforskning og ud-

ålf000059987

vinding i den danske undergrund samt til forskning og udvikling. Det almindelige forbud imod bestemmende indflydelse for fondene skal ikke gælde for disse aktiviteter, men da der er tale om særlig risikobetonede investeringer, er der indlagt en særlig begrænsning, så der ikke kan bruges mere end 1 pct. i alt af fondsmidlerne til disse formål.

Der foreslås en nødvendig ajourføring af reglerne om tilsyn med fondene.

I øvrigt vil der snarest blive taget skridt til at stramme reglerne om årsregnskab, revision og tilsyn for arbejdsmarkedets fonde efter de retningslinjer, der er udtrykt i industriministerens forslag vedrørende andre finansielle institutioner.

Udvidelsen af Finanstilsynets opgaver medfører behov for yderligere ressourcer til Finanstilsynet. Behovet kan anslås til i alt 8 årsværk og udvidelse af Industriministeriets ramme på finansloven med 4 mio. kr. årligt og 1 mio. kr. til etableringsomkostninger. Da fondene dækker omkostningerne ved tilsynet, vil en eventuel ressourceforøgelse ikke medføre øgede udgifter for statskassen.

Den foreslåede begrænsning om, at fondene ikke må have bestemmende indflydelse, udelukker heller ikke, at fondene som mindretalsaktionærer repræsenteres i selskabernes bestyrelser som hidtil.

I forbindelse med de ændringer af ATP- og LD-lovgivningen, som der har været ført politiske forhandlinger om, har Landsorganisationen i Danmark og Dansk Arbejdsgiverforening drøftet det fremtidige arbejde i ATP's bestyrelse.

Der er enighed om, at hvis de hidtidige regler om anvendelse af stemmeretten for ATP's aktiebeholdning i det enkelte selskab ønskes ændret, kan dette ske, såfremt der er flertal i bestyrelsen herfor, men dog således, at såvel et flertal af arbejdsgiverrepræsentanter som et flertal af lønmodtagerrepræsentanter skal stemme for beslutningen.

Til forståelse af bemærkningerne til de under nr. 5 og 8 foreslåede ændringer har arbejdsministeren i et samråd fastslået, at formålet med

ændringerne er at udvide fondenes investeringsmuligheder i de enkelte virksomheder.

Finanstilsynets administration af begrebet ikke-bestemmende indflydelse vil finde sted i overensstemmelse med forsikringslovens § 6.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) det af arbejdsministeren stillede ændringsforslag til vedtagelse, hvorefter lovforslaget deles i to dele.

Vedrørende det under A nævnte lovforslag indstilles dette til *vedtagelse* med de af arbejdsministeren dertil stillede ændringsforslag. For så vidt angår det under B nævnte lovforslag anmoder flertallet om, at dette henvises til fornyet udvalgsbehandling.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Som det fremgår af det forslag til folketingsbeslutning om ændringer i ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, som SF fremsatte i Folketinget den 9. december 1987 (B 60), ønsker SF gennemført langt mere vidtgående ændringer, end der er tale om i nærværende lovforslag. SF ønsker ikke, at der skal være nogen form for overgrænse for, hvor meget ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond må investere i en virksomhed, og ønsker samtidig, at det er de ansatte i virksomheden, hvor ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond har aktier, der skal have den fulde råderet over aktierne, herunder stemmeret ved generalforsamlingen. Det afgørende formål for placeringen af fondsmidler fra ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond er ifølge SF's opfattelse at give en god forrentning, at medvirke ved styring af erhvervsudviklingen og at bidrage til at give de ansatte indflydelse. Det betyder derfor også efter SF's opfattelse, at fondene og de ansatte ved midlers placering kan stille krav til bl.a. arbejdsmiljø, produktionen, uddannelsesplanlægning og de ansattes indflydelse. Da det er lønmodtagernes penge, der er i ATP og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, mener SF også, at der udelukkende skal sidde lønmodtagerre-

præsenterer i fondsbestyrelserne. At arbejdsgiverne også har indbetalt til ATP-fonden ændrer ikke ved, at det er lønmodtagerne, der senere skal have pengene udbetalt og derfor også har ejendomsretten over fondens midler. Efter at staten ifølge det af arbejdsministeren den 9. december 1987 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Kompensation for arbejdsgivernes bidrag) (L 125) skal indbetale arbejdsgiverbidrag til ATP, falder det sidste argument for, at der skal sidde arbejdsgiverrepræsentanter i ATP-bestyrelserne, helt bort. Uanset at SF ønsker langt mere vidtgående ændringer, indstiller SF alligevel lovforslaget til vedtagelse uændret. Det skyldes, at de af flertallet stillede ændringsforslag klart er udtryk for forringelser. Derfor foretrækker SF i den foreliggende situation lovforslaget vedtaget, som det blev fremsat af Socialdemokratiet den 3. november 1987.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

I

Ændringsforslag til det oprindelige lovforslag

Af et *mindretal* (FP):

Til § 1

1) I det under *nr. 4* foreslåede § 6, *stk. 4*, udgår sidste punktum.

Til § 2

2) I det under *nr. 4* foreslåede § 26, *stk. 5*, udgår sidste punktum.

II

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

Af *arbejdsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af SF og FP):

3) Lovforslaget deles i to lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Investeringsregler)« omfattende § 1, indledningen og nr. 1-3, § 2, indledningen og nr. 1-3, samt § 3.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om Lønmodtagernes Dyrtidsfond og lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension. (Styrket samarbejde i virksomhederne)« omfattende § 1, indledningen og nr. 4, § 2, indledningen og nr. 4, samt § 3.

III

Ændringsforslag til det under A nævnte lovforslag

Til § 1

4) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 6, *stk. 3*, affattes således:

»*Stk. 3*. Af midlerne kan dog indtil 25 pct. anbringes således:

- a) til erhvervelse af fast ejendom,
- b) til aktiviteter vedrørende efterforskning og udvinding i den danske undergrund samt til forskning og udvikling tilsammen ikke over 1 pct. af fondsmidlerne,
- c) på anden måde.«

5) *Nr. 2* affattes således:

»2. I § 6 indsættes efter *stk. 3* som nye stykker:

»*Stk. 4*. Fondens samlede anbringelse af midler efter *stk. 3*, litra c, i en enkelt virksomhed må ikke overstige 2 pct. af fondsmidlerne. Tilsvarende gælder for fondens samlede anbringelse af midler hos virksomheder, mellem hvilke der er en sådan forbindelse, at anbringelserne udgør en samlet risiko for fonden.

Stk. 5. Fondens anbringelse af midler efter *stk. 3*, litra c, i en enkelt virksomhed må endvidere ikke tage et sådant omfang, at fonden alene eller sammen med Arbejdsmarkedets Tillægspension eller datterselskaber, som de ejer fuldt ud, kan udøve en ejers indflydelse eller i øvrigt kan udøve bestemmende indflydelse på virksomheden. Dette gælder dog ikke anbrin-

gelse af midler i datterselskaber, som fonden ejer fuldt ud, og hvis midler anbringes efter de regler, der gælder for fonden selv.««

6) Nr. 3 affattes således:

»3. § 10 affattes således:

»§ 10. Finanstilsynet fører tilsyn med fonden, herunder fondens anbringelse af midler efter § 6.

Stk. 2. Fonden indsender det reviderede årsregnskab, som bestyrelsen har godkendt efter § 9, til Finanstilsynet.

Stk. 3. Tilsynet er berettiget til at afkræve fonden og Arbejdsmarkedets Tillægspension enhver oplysning, som Tilsynet anser fornøden. Tilsynet skal til enhver tid have adgang til at gøre sig bekendt med fondens bøger, regnskaber og hele virksomhed.

Stk. 4. Finanstilsynet afgiver en årlig beretning og underretter fonden om beretningens indhold.

Stk. 5. Finanstilsynet kan give fonden påbud om inden for en fastsat frist at foretage de foranstaltninger, som Tilsynet skønner nødvendige med henblik på, at anbringelsen af fondsmidler sker i overensstemmelse med § 6. Tilsynet afgiver samtidig en indberetning herom til arbejdsministeren.

Stk. 6. Til dækning af udgifterne ved Finanstilsynets tilsyn i henhold til stk. 1–5 fastsætter Finanstilsynet et gebyr, der udredes af fonden.

Stk. 7. Afgørelser truffet af Finanstilsynet i henhold til loven kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.««

Til § 2

7) Nr. 1 affattes således:

»1. § 26, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Af midlerne kan dog indtil 25 pct. anbringes således:

- a) til erhvervelse af fast ejendom,
- b) til aktiviteter vedrørende efterforskning og udvinding i den danske undergrund samt til

forskning og udvikling tilsammen ikke over 1 pct. af fondsmidlerne,

- c) til indskud i en investeringsforening godkendt af det offentlige, til køb af aktier i et investeringsaktieselskab godkendt af det offentlige og i øvrigt til køb af børsnoterede aktier, garantiandele, konvertible eller udbyttegivende gældsbreve samt til anbringelse i risikoprægede aktiver, f.eks. i form af erhvervsobligationer, certifikater eller ejerkapital i og udlån til erhvervsvirksomheder.««

8) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 26 indsættes efter *stk. 4* som nye stykker:

»*Stk. 5.* Fondens samlede anbringelse af midler efter *stk. 4*, *litra c*, i en enkelt virksomhed må ikke overstige 2 pct. af fondens samlede fondsmidler. Tilsvarende gælder for fondens samlede anbringelse af midler hos virksomheder, mellem hvilke der er en sådan forbindelse, at anbringelserne udgør en samlet risiko for fonden.

Stk. 6. Fondens anbringelse af midler efter *stk. 4*, *litra c*, i en enkelt virksomhed må endvidere ikke tage et sådant omfang, at fonden alene eller sammen med Lønmodtagernes Dyrtidsfond eller datterselskaber, som de ejer fuldt ud, kan udøve en ejers indflydelse eller i øvrigt kan udøve bestemmende indflydelse på virksomheden. Dette gælder dog ikke anbringelser af midler i datterselskaber, som fonden ejer fuldt ud, og hvis midler anbringes efter de regler, der gælder for fonden selv.««

9) Nr. 3 affattes således:

»3. Efter § 27 indsættes i *kapitel IX* som ny paragraf:

»§ 27 a. Finanstilsynet fører tilsyn med Arbejdsmarkedets Tillægspensions anbringelse af fondsmidler efter § 26.

Stk. 2. Arbejdsmarkedets Tillægspension indsender det reviderede årsregnskab, som repræsentaskabet har godkendt efter § 22, *stk. 1*, til Finanstilsynet.

Stk. 3. Tilsynet er berettiget til at afkræve Arbejdsmarkedets Tillægspension enhver oplysning, som Tilsynet anser for fornøden. Tilsynet

skal til enhver tid have adgang til at gøre sig bekendt med institutionens bøger, regnskaber og hele virksomhed.

Stk. 4. Finanstilsynet kan give Arbejdsmarkedets Tillægspensin påbud om inden for en fastsat frist at foretage de foranstaltninger, som Tilsynet skønner nødvendige med henblik på, at anbringelsen af fondsmidler sker i overensstemmelse med § 26. Tilsynet afgiver en årlig beretning.

Stk. 5. Til dækning af udgifterne ved Finanstilsynets tilsyn i henhold til stk. 1-4 fastsætter Finanstilsynet et gebyr, der udredes af Arbejdsmarkedets Tillægspension.

Stk. 6. Afgørelser truffet af Finanstilsynet i henhold til loven kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn senest 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.«

Bemærkninger

Til nr. 1 og 2

Aktionærer skal ikke via lovgivningen tvinges til at disponere og stemme på bestemte måder.

Til nr. 4

Der henvises til de af arbejdsministeren foran anførte bemærkninger i forbindelse med de af ham stillede ændringsforslag.

Ved at hæve grænsen for anbringelse i risikoprægede aktiver fra 20 til 25 pct. øges mulighederne for LD på dette felt med ca. 1 mia. kr.

Anbringelse »på anden måde« svarer til udtrykket i lov om forsikringsvirksomhed § 135, stk. 2. Det er en opsamlingsbestemmelse, der bl.a. inkluderer investeringsforeninger og -selskaber. Herved bringes disse investeringer, der i den gældende lov findes under stk. 3, litra b, ind under samme begrænsning som aktier m.v.

Bestemmelsen tillader også oprettelsen af datterselskaber, hvilket hidtil har været udelukket af 20 pct.-grænsen, se dog nedenfor ad stk. 5, 2. pkt. Det følger af formuleringen, at datterselskaber skal anbringe deres midler efter samme regler som fonden selv. Det vil bl.a. sige, at

et datterselskab ikke kan drive selvstændig erhvervsvirksomhed.

Til nr. 5

Ad stk. 4. Grænsen for anbringelse i den enkelte virksomhed sættes op fra 1 til 2 pct. af fondsmidlerne. Det svarer til den ændring, industriministeren har foreslået for forsikrings-selskaber og pensionskasser.

Ad stk. 5. I stedet for den gældende 20 pct.-grænse for aktier m.v. i den enkelte virksomhed foreslås den mere smidige formulering, der anvendes i loven om forsikringsvirksomhed. Nøglebegrebet er »bestemmende indflydelse«. Om indholdet i dette udtryk i forsikringsvirksomhedsloven § 6, stk. 2, (og aktieselskabsloven) har Industriministeriet udtalt: »Det er ikke muligt at angive faste procentgrænser for, hvor stor en kapitalandel der skal besiddes, for at der foreligger en ejers indflydelse eller i øvrigt adgang til at øve bestemmende indflydelse. En mindre aktiebesiddelse vil således kunne skabe mulighed for at øve bestemmende indflydelse, såfremt der i øvrigt er en stor spredning af den øvrige aktiekapital.«

Til nr. 6

Efter den gældende lov udøves tilsynet af »Forsikringsrådet«. Denne institution er imidlertid med lov om forsikringsvirksomhed omdannet først til »Forsikringstilsynet« og nu til »Finanstilsynet«.

Den foreslåede affattelse af § 10 præciserer det tilsyn, som Finanstilsynet skal føre med Lønmodtagernes Dyrtingsfond, særlig tilsynet med fondens anbringelse af midler.

Grundlaget for tilsynet er dels det reviderede, godkendte årsregnskab, som fonden får pligt til at fremsende, dels sager, som Finanstilsynet tager op af egen drift.

Fonden har hidtil haft pligt til at afgive enhver oplysning, som tilsynsmyndigheden anser for fornøden. Denne oplysningspligt foreslås udbygget således, at Tilsynet til enhver tid skal have adgang til fondens bøger, regnskaber og hele virksomhed.

Der indføres en hjemmel til, at Finanstilsynet kan følge sin tilsynsvirksomhed op med påbud, der skønnes nødvendige for at sikre, at fonden anbringer midlerne efter reglerne i § 6, som den fremtræder efter lovforslaget.

Der tilføjes endvidere en ankebestemmelse, der svarer til ankebestemmelsen i loven om forsikringsvirksomhed.

Til nr. 7

Dette ændringsforslag vedrørende ATP svarer til den under nr. 4 foreslåede ændring vedrørende LD bortset fra, at § 26, stk. 4, litra c, er formuleret som en opregning, der svarer til den gældende lovs § 26, stk. 4, litra b og c.

Til nr. 8

Ændringen svarer til den under nr. 5 foreslåede ændring vedrørende LD-lovens § 6, stk. 4 og 5.

Til nr. 9

Om ændringen af »Forsikringsrådet« til »Fi-

nanstilsynet« henvises til bemærkningen til den under nr. 6 foreslåede ændring.

Efter den foreslåede § 27 a udbygges Finanstilsynets tilsyn med Arbejdsmarkedets Tillægspension fra alene at omfatte de aktuariemæssige opgørelser til også at omfatte anbringelsen af fondsmidler efter den foreslåede § 26.

Grundlaget for tilsynet er dels det reviderede, godkendte årsregnskab, som Arbejdsmarkedets Tillægspension får pligt til at fremsende, dels sager, som Finanstilsynet tager op af egen drift.

Der foreslås indført en oplysningspligt for Arbejdsmarkedets Tillægspension af samme omfang som oplysningspligten i forbindelse med den aktuariemæssige bedømmelse af ordningen.

Der indføres en hjemmel til, at Finanstilsynet kan følge sin tilsynsvirksomhed op med påbud, der skønnes nødvendige, for at sikre, at Arbejdsmarkedets Tillægspension anbringer midlerne efter reglerne i den foreslåede § 26.

Der tilføjes endvidere en ankebestemmelse, der svarer til ankebestemmelsen i loven om forsikringsvirksomhed.

Svend Auken (S) Poul Nielson (S) Lykketoft (S) Ivar Nørgaard (S) fmd. Bakholt (S)

Henning Rasmussen (S) Aage Frandsen (S) Jes Lunde (SF)

Grethe Fenger Møller (KF) nfmd. Kent Kirk (KF) Henning Andersen (KF) Aagaard (KF)

Povl Brøndsted (V) Ivar Hansen (V) Bollmann (CD) Annette Just (FP)

Niels Helveg Petersen (RV)

Partierne KRF og FK havde ikke medlemmer i udvalget.